

På tur til Estland. Juleturen nov 2011

Trollheimsportren har blitt invitert på årets julegavetur med Estlandsforeninga i Midt-Norge. Leserne vil få mange drypp underveis og vi vil få et innblikk i hvordan og hva som er gjort med dette arbeidet. Og vi vil - ikke minst - få se hvordan disse hjelpesendingene blir mottatt i Estland. Jan Sturla og Elsa Jensvold er "våre" lokale ildsjeler i dette arbeidet og har lagt ned

mye arbeid over en lang tidsperiode og har vært med på disse hjelpesendingene.

Det er en flott gjeng som akkurat nå har kommet til Tallinn. Fra Rindal er det tre blad Jensvold; Elsa, Jan Sturla og Solfrid. Samt Aud Øyen og søstera Ellfrid Sandvik. Marit Syrstadeng fra Meldal og Nina Øfstedal fra Klæbu. Samt fire elever fra Fredly folkehøgskole. Og ikke minst- primus motor Ivar Dahle. Ved ankomst Tallinn skal vi hente hele 18 elever fra Fredly. De kommer nedover med fly

og vil få plass på bussen når vi bare får lastet av noe av det vi har inni bussen. Fredlyelevene jobber med bistand på skolen og denne hjelpesendingen er et av prosjektene i skolesammenheng.

Dette er en annerledes tur. Med mer mål og mening enn det jeg i alle fall har når jeg vanligvis legger ut på tur. Det vil bli mange mennesker å møte. Nære møter. Gode møter håper jeg. Samtidig er det et ukjent lende å bevege seg i. Ukjent kultur og levesett. Regner med at dette blir en tur med både ettertanke og refleksjoner.

Fram til nå har det vært en "vanlig ferietur". Buss fra Rindal til Stockholm. Vi kjørte hele natta og kom så tidlig fram til Stockholm at det ble tid til noen timer på "gamla stan" før fergeavgang. Og en vanlig fregtur over til Estland. Men det er nå det begynner. Vi skal innom mange institusjoner før turen er over sent mandag kveld.

Fullt!! i bussen

Aud lager poser med godteri som vi har fått fra Nidar. Dette blir godsaker til skole og barnehagebarna

Diakonisykehuset Tallinna Diakoonia Haigla. Sykepleier Ann Elin Sletthjell og menighetssøsterhjemmet i Oslo fikk i 1998 kjøpt et nedlagt sykehus i utkanten av Tallinn. Intensjonen deres var å skape et sykehus som skulle gi en verdig avslutning på livet til syke og gamle. Det gamle kommunistiske menneskesynet gikk ut på at var du ikke arbeidsdyktig fikk du greie deg selv. Kreftsyke og døende fikk ikke hjelp. Det ble etter noen år mye avisskriving om dette sykehuset hvor det døde så mange... Etter hvert har denne holdningen til eldre, syke og døende også blitt adoptert inn i det Estiske helse- og sykehussystemet

Kjøkkenet på diakonisykehuset. Med etter hvert så gode fasiliteter. Det har vært lagt ned et ufattelig arbeid for å heve standarden på dette huset som var ganske så nedslitt da det ble kjøpt opp. Det er 70-80 passienter.

Village of Hope

Det ble en begivenhetsrik- og hektisk- dag. Mange inntrykk, Mange møter. Første stopp var ved bruktbutikken som tilhører Village of Hope. Der lastet vi av mye av det vi hadde oppi bussen for å få plass til de 18 Fredlyelevene som kom med fly fra Værnes. Turen bars videre til Diakonisykehuset, Tallinna Diakoonia Haigla. Så til Village of Hope og til slutt til barnehagen i "Trønderheimen". Vi måtte dele oss- og Elsa dro til Paide for at vi skal rekke over alt. I morgen vil hun besøke barne og ungdomsskolen i Wätsa.

Det sterkeste møtet denne dagen fikk vi da vi besøkte Village of Hope. Her ble vi møtt av daglig leder Roman Lunjov, Erik Valmesen og Aleksei Umanski. Erik Valmsen (til høyre på bildet) fortalte sin gripende historie, og viste hvor viktig det er å gi hjelp til og støtte dette flotte prosjektet- som er et rehabiliteringssenter for alkohol og rusavhengige. Et kristent bo og arbeidsenter hvor ungdommer får hjelp ved hjelp av kristen tro, bønn og

forkynnelse- og hardt arbeid med seg selv. Som Erik sa det: "The Lord has helped me to help myself"

Livet og oppveksten var helt ok for Erik. En god familie, gode oppvekstkår, med skole og idrett hvor han gjorde det godt. Men i 13 års alderen datt han ut. De store spørsmålene dukket opp for den "flinke gutten". Hvem gjør jeg alt dette for? Hvorfor? Hva er meningen med livet? Er det bare studier/idrett/prestasjoner? Han ønsket å bare ha det morro! Leve livet...

I 16 årsalderen hadde livet hans blitt bare fyll. Arrestasjoner. Overdoser. Forsøk på å komme seg ut av det, men med stadige tilbakefall. Han endte opp i fengsel med en narkotikadom. Hallisunerte, var paranoid og sint og farlig for sine omgivelser. Mistet kontakten med foreldrene sine. Familien. Faren sa en gang i sin fortvilelse at det hadde vært bedre om Erik hadde blitt bundet fast til et tre i skogen slik dyrene kunne spist ham...

Livet var en berg og dalbane. Han forsøkte gang på gang å komme ut av rusproblemene. Men det var møtet med Village of Hope og opplegget der som ble den endelige redningen. Møtet med kristendommen og de verdiene og grunnholdningene han fant der. 8 år har gått og det går fremdeles godt med Erik. Han har blitt 27 år, fått kone og barn og nå jobber han ved Village of Hope. "Now I work here, and can help others to find the same hope", sier han om den saken. Han har mange venner og foreldrene har han fått et godt forhold til igjen- såpass at han nå beskriver seg selv som bestevenn med faren sin;)

Estlandsforeningen har hatt kontakt med Village of Hope helt siden oppstarten. Hjulpet til med det de har kunnet.

Village of Hope drives som bo og arbeidssenter hvor de fleste jobber på et sagbruk, på vaskeriet eller i bruktbutikken. I tillegg til at de jobber med seg selv og sin avrusingsprosess.

Vi bar inn sekk på sekk fra bussen bare i dag.” Hver sekk hjelper oss,” sier Roman Lunjov, ”hjelper oss å hjelpe andre.” På sagbruket sager de materialer som de selger. Og ved dette genererer over 30 prosent av inntektene for senteret. I tillegg har de et vaskeri de som også får inntekter fra.

Av de som gjennomfører avrusingsprogrammet ved Village of Hope er det over 68% som har greid seg godt i etterkant. Det er et kjempebra resultat med tanke på hvor tunge de er de tilfellene som kommer dit. Men de ønsker å bli enda bedre. Har håp og drømmer om å starte opp med et oppfølgingsprogram. Bygge en egen kirke og et tilsvarende senter for kvinner (til nå er det bare menn som har fått hjelp her)

Barnehjem og barnehager

Estlandsforeningen har jobbet mye mot barn og unge som ikke har de aller beste kår i

Estland. I Tapa er de med og støtter barnehjemmet Marias Children home og de har kjøpt Trønderheimen hvor det er barnehage. Fram til i vår var det også barnehjem her.

Maria Children Home

Et barnehjem som ble startet i et bitte lite hus. Senere ble en nabovilla kjøpt og helrenovert (bildet til venstre) med god hjelp fra ivrige givere i Norge og organisasjonen Norske Lions.

Da vi var innom var det 11 barn har på barnehjemmet. 10 gutter og ei jente. Flere av disse er barn som

kom fra barnehjemmet på Trønderheimen da det ble lagt ned i vår. Oleg har vært bestyrer på Marias Children home i alle år og tok hjertelig imot oss. Noen gaver, Litt mat og noe klær ble lastet av bussen her.

Man skjønner behovet for denne institusjonen når man hører om veslegutten som ble brakt inn på barnehjemmet etter å ha vært alene i ei tom leilighet i flere døgn. Melkflaska var sur og tom. Alt han hadde funnet av mat og drikke var en sitron som han suttet på. Redd og engstelig. Syk. Far på sykehus etter en dramatisk hendelse, mor i fengsel.

Trønderheimen.

Estlandsforeningenn kjøpte den nedlagte politistasjonen i Tapa for ca 10 år siden. Her ble det startet opp med barnehagedrift i den ene enden og barnehjem i den andre.

Bygningene var svært forfaltt så selv

om de bare betalte 60 000 for bygget har det kostet dem mye med renovering og oppussing. Barnehagen har plass til ca 14 barn. Her er det hovedsakelig alenemødre eller andre med dårlig råd som får plass til sine barn. Faddere i Norge er med på å betale for "sine" barn og dette er med på å holde driften i gang. I tillegg er mye utstyr og leker gitt som gaver i løpet av tiden barnehagen har eksistert. VI hadde med en del på bussen da vi kom, men de har også fått en del klær fra traileren som kom nedover for ei ukes tid siden.

Barnehjemmet ble dessverre lagt ned i vår. De har hatt sine ups and downs og slitt med utro tjenere, så i vår var de konkurs. Lokalene står tomme for øyeblikket, men det er dialog med kommunen i Tapa for å lage et botilbud for eldre her. Her er storkjøkken, spisesal og mange rom i 2. etasje. (Noen av rommene er fengselscellene som hørte politistasjonen til...) Barna som var på barnehjemmet da det ble lagt ned i vår har fått plass på Maria Children home som heldigvis hadde ledig kapasitet til å ta mot dem. Disse har samarbeidet tidligere og barna var godt kjent på Marias Children home da de ble overflyttet dit.

Narva

Sightseeing

Peipsisjøen den tredje største i Europa. 17 mil lang og 5 mil bred. Elva som renner ut av denne sjøen er grensa til Russland. Ved utløpet av elva (i Narva) finsett av få vannkraftverk. Ellers er det et stort kullkraftverk i Narva som forsyner store deler av Øst Estland med kraft. Narva ligger helt på grensen til Russland. Vi var så langt mot grensa som det lot seg gjøre.

På bildet ser du fortene på hver side av grenselva. Estisk side til venstre og Russisk til høyre. Midt i elva gikk grensa.. Og vi skimter grensebroen inn til Russland.

I Narva har de et tett samarbeid med Anatoli som driver Mercy Center. Trollheimsporten var med og vi fikk være med på 13års feiring og vi var også innom ei av åtte blokker hvor det er sosialklienter og fikk høre hvordan de har det.

Mercy Center

er drevet av Anatoli. Her får opp til 60 barn mat og aktiviteter hver dag. Anatoli kjører rundt og henter og bringer barna. Tar dem med til senteret- eller kanskje en liten tur på stranda om sommeren. På senteret får de delta i aktiviteter som dans, drama, musikk, tegning og håndverk. Et positivt innslag for de barna som får

være her. Kanskje det som redder mange fra å bli gatas barn.

Kommunen sponser noe av driften, men bare en liten bit, så Anatoli strever med å få det til å gå rundt. Det er derfor svært kjærkomment med samarbeid og støtte fra Estlandsforeninga. Estlandsforeninga er ikke ansvarlig delaktig, men bidrar når mulig. Distribusjonsapparatet i Narva er kostbart og vanskelig. Men Mercy center driver 2 bruktbutikker hvor de selger klær og sko på og tjener litt til strøm, vann og mat..

13 års feiring
vi fikk være med på feiringen av 13 årsdagen til Mercy Center. Barna hadde forberedt et flott program til oss og til foreldre. Og til de representantene fra kommunens formannskap som også var der i forbindelse med festen. Mye sang og dans. Taler som vi ikke skjønnte ordet av, men hjertevarmen og gjestfriheten trenger ikke ord.

Husbesøk til ettertanke.
120 kommunale leiligheter i en blokk. 25 kvadratmeter skal fungere som kjøkken, stue, soverom og bad. En familie på fem pluss hund og katt. Kaldt vann og toalett i leilighetene, men kun en dusj i kjelleren for alle 120 leilighetene. Kanskje en dusj for måneden om man er heldig. Knapt med mat, klær og alle nødvendigheter. Lønna er på 260 Euro. Og husleia koster 100 av dem.

Det vi opplevde var kjærlighet, varme, takknemlighet og en stor styrke. Et godt fellesskap. Stolthet og verdighet. Anatoli fortalte om stoltheten han så i øynene på en av guttene som han møtte en dag. Skitten, men lykkelig hadde han samlet tomflasker og lignende og tjent noen få kroner.

Mustvee og Raja

Det er kort mellom de store opplevelsene. De store forskjellene. Vi våknet opp i et nybygd hus strandkanten ved Peipsisjøen. Satt opp med ”nye EU penger” – beregnet på turister. Fredlyelevene hadde lenge planlagt og var klar for en dag med godt, gammeldags juleverksted med barna i Raia. Alt var slik vi er vant med hjemme i Norge. Men det ble i løpet av dagen også tid til møte med en familie som i alle år har slitt med alkohol, arbeidsløshet og som sitter fast i den ytterste fattigdom. Opplevelsene er bare noen få meter fra hverandre.

Juleverksted.

Unger er nå unger uansett hvor de er og hvordan de har det i sin familiære hverdag. De herjer litt med hverandre. Er fulle av glede og forventninger. Kreative. Juleverksted i Raia er tradisjon når Estlandsforeningen kommer på årets juletur. En trivelig tradisjon. Noe å se fram til for alle.

Glansspir, saks og lim. Klistremerker.

Kort. Kurver og lenker. Makramè. Leire... Stemningen er full av jul. Ungene koser seg og det er godt å få være en del av dette. Språket er av ikke-betydning. Både i sangen og i arbeidet som skal gjøres. Barna sitter tillitsfulle på fanget til Fredlyelevene. Jobber og koser seg. Og det knyttes forsiktede bånd mellom oss fra Norge og de vi besøker. Alle

vet gangen i dette- det er det som er så godt med tradisjoner. Dagen starter med kulturutveksling- med sang og underholdning, med Guds ord forkynt på Estisk, Russisk og Engelsk. Deretter blir det ei lang økt med klipping og liming. Mat (sponset av Børset Bakeri og Goman). Og til sist: gaveutdeling og sjokolade fra Nidar.

Kulturutveksling. De hadde øvet seg lenge til at vi skule komme. Vår underholdning ble mer preget av å være tatt på sparket...

Mange som var til stede. Mange forskjellige stasjoner hvor barna fikk holde på med julekreativitet av forskjellig slag

Klipping og liming. Glanspapir og saks og lim. Velkjente aktiviteter

Leire. Disse figurene ble flotte nøkkelhanker. Julegaver til mor eller far, kanskje?

En hjelpende hånd. Gode bånd blir skapt for en liten stund. Gode minner å ta med seg hjem igjen.

Meter på meter med julelenke. Her er dagens flittigste aktør. Så ivrig etter å lage en laaaang lenke..

Matpause. Med mat sponset av Børset Bakeri og Goman. Dette falt i smak. De som bare delvis var til stede på selve klipping og liming delen av dagen var i alle fall møtt fram til maten.

Og til gaveutdelingen. Pakkene var sortert etter alder og jenter/gutter. Køen var stor og alle fikk. Mange fikk både en og to og tre gaver... De hadde jo søsken hjemme.... En pose med sjokolade fikk de ved utgangsdøra.

Når vi har vært innom misjonsforeningens hus- der vi spiser oss gode og mette- blir jeg med Ivar Dahle på besøk hos en av hans venner her nede i Estland. Ivar Dahle og Estlandsforeningen følger opp familier de har

kjent i mange år. Besøker dem hver gang de er innom, snakker litt med dem. Har med både mat og omtanke og følger dem gjennom deres forskjellige faser i livet.

Det var mor Ljuba og far Alexei som var hjemme da vi kom innom. Dattera Olesja har flyttet til Tallin, fått seg jobb og forrige uke hadde hun fått seg en leilighet. Gode nyheter- og mor stråler av stolthet når hun forteller det. Broren hennes, Maksim, var ute blandt venner. Mor var litt mer bekymret for han.

Det var Maksims luftveissykdom, helbredelse og forkynning av Guds ord som knyttet de første båndene til familien for nesten 20 år siden. ”i sommer var det så kjekt å treffe Maksim” sa Ivar. ”få høre at han hadde kommet inn på en mekanikerskole i Tallin” Det er så godt å høre at det går bra med våre venner. Men vi vet at det ikke er langt fra opptur til nedtur og tilbakefall. Nå etter noen måneder har han falt ut av skolen.

Et møte med denne familien er et møte med den ytterste fattigdom, alkohol og arbeidsløshet. I Estland må du greie deg selv når du blir syk, arbeidsløs, eller om du blir gammel og ikke har familie som kan hjelpe deg. Ingen sosialstønad. Ingen ledighetstrygd ut over de første seks månedene (og da er det kun snakk om 1.30 Euro pr dag!- ca 20 kroner) Uten mat, klær. Elendige boforhold. Fanget i fortvilelse. Så går det ofte slik det har gått med denne familien. Alkoholen døyver de mest intense smertene. Men skaper nye. Skaper et vanskelig liv. En strøjobb i ny og ne. Det er alt. I dag hadde far Alexei vært ute på fiske på Pepseisjøen. Tjent noen kroner. I morgen blir det kanskje ikke noe arbeid. Det er vanskelig å komme seg ut av denne elendigheten. Håpet er hos barna. Ungdommen. At de skal få det bedre enn de selv har hatt det.

Julegrantenning i Tallinn

Vi som var i Tallinn fikk også med oss julegrantenning. På markedet i gammelbyen hadde mye folk samlet seg, til tross for et skybrudd uten like. Paraplyer og øsende regn. Skinnblaut, men godt fornøyde med å oppleve en litt annerledes julegrantenning. Eller var den egentlig så annerledes? Blæsten glimtet riktignok med sitt fravær, men flott Esisk korsang gjorde susen. Ja hadde alt det regnet som kom ned i dag vært snø, hadde dere måttet sende både brøytebil og plog for å få oss hjem. Heldigvis er det ti varmegrader her. Men snø blir det vel når vi kommer over dammen og på fast land igjen. Vi er nå underveis over Østersjøen. Skikkelig grov sjø og bølger er en utfordring for enkelte og en sann fryd for andre...

Nydelig Estisk korsang. Julebebuskapet i toner og klanger som er litt annerledes enn det vi spiller og synger ved slike anledninger